

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2023r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>sędzia Danuta Poniatowska</i>
Protokolant:	<i>Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2023r. w Suwałkach

sprawy **J. S.**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem J. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 12 kwietnia 2023 r. znak (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że nie ulega zawieszeniu część uzupełniająca renty rolniczej J. S.;**
- 2. umarza postępowanie w części dotyczącej okresu przyznania renty rolniczej;**
- 3. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz J. S.(...) ((...)) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 12.04.2023 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 208 ze zm.) i ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.) ponownie ustalił J. S. wysokość renty rolniczej na okres od 1.04.2023 r. do 30.06.2023 r. i z urzędu zawiesił wypłatę części uzupełniającej świadczenia. Świadczenie ustalono w wysokości (...) zł miesięcznie, ponieważ zawieszono wypłatę części uzupełniającej świadczenia (kwota (...) zł) z powodu niezaprzerstania prowadzenia działalności rolniczej.

W odwołaniu od tej decyzji J. S. wniosła o jej zmianę i wypłatę świadczenia w całości. Ponadto domagała się ustalenia niezdolności na okres dłuższy niż w zaskarżonej decyzji, z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia. Skarżąca podniosła, iż zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, co ustalił Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie III U 270/22.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podtrzymał podstawy zaskarżonej decyzji i wskazał, że orzeczenie, na które powołuje się J. S. dotyczyło renty ustalonej na poprzedni okres i nie ma zastosowania do kolejnej decyzji.

W toku postępowania została wydana kolejna decyzja dotycząca przyznania J. S. renty rolniczej na dalszy okres. Decyzja ta została zaskarżona i postępowanie w tej sprawie toczy się w tut. Sądzie za sygn. akt III U 437/23. W związku z tym na rozprawie 28.09.2023 r. pełnomocnik odwołującej się cofnął odwołanie w zakresie przyznania renty rolniczej na stałe czy dłuższy okres (protokół k. (...) i (...)).

Sąd ustalił, co następuje:

J. S. (ur. (...)), decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 16.03.2022 r. wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, otrzymała prawo do renty rolniczej na dalszy okres od 1.04.2023 r. do 30.06.2023 r. W decyzji tej zawieszono wypłatę części uzupełniającej świadczenia (kwota (...) zł) z powodu niezaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

J. S. jest właścicielką gruntów rolnych w R.. Nabyła je w drodze spadku po mężu (zmarłym w marcu (...) r.) wspólnie z dziećmi męża z pierwszego małżeństwa. Postępowanie spadkowe było sporne i trwało 3 lata, zakończyło się we wrześniu 2015 r. Po zakończeniu spraw spadkowych uzyskała prawnie ziemię, ale wówczas pasierb pobierał za te grunty dopłaty w związku z przeznaczeniem ich „na ekologię” i zgodziła się z tym. W wyniku działu spadku (w tym gospodarstwa rolnego o powierzchni ok. (...) ha) J. S. nie otrzymała żadnych budynków i maszyn, tylko grunty rolne. Dzieciom zmarłego przypadła pozostała część spadku, w tym siedlisko z budynkami, inwentarz żywy i maszyny. Na gruntach odwołującej się wyrosła samosiejka, przez kolejne 2 lata nie wchodziła na tę ziemię z uprawami, kontynuując dopłaty. Po 2 latach wszystko było już zalesione samosiejką. Nie dostała wówczas dopłat na dalszy okres, bo stwierdzono zalesienie. Gdy spadkobiercy wydali jej grunty, zaczęto budować na tym terenie gazociąg i ma być wypłacone z tego tytułu odszkodowanie.

Obecnie J. S. nie pobiera dopłat na te grunty. Jest to nieużytkowane. Ma zamiar uregulować sprawy spadkowych gruntów po otrzymaniu odszkodowanie za budowę gazociągu. Od 11 lat jest wdową i mieszka na stacji w S.. W 2020 r. że zachorowała na nowotwór i przestała interesować się spadkiem. Nic nie zmieniło się w sytuacji dotyczącej prowadzenia gospodarstwa rolnego od postępowania w poprzedniej sprawie.

Powyższe ustalenia dokonane zostały w oparciu o informacyjne wysłuchanie odwołującej się, potwierdzone zeznaniami świadków: A. B. i K. K.. Z zeznań tych świadków jednoznacznie wynika, że odwołująca się nie prowadzi gospodarstwa rolnego, ani w nim nie pracuje. Mieszka w S., a jej grunty leżą odłogiem. Gospodarstwo rolne męża odwołującej się uległo podziałowi i budynki przypadły dzieciom (protokół rozprawy k. (...)).

Sąd zważył, co następuje:

Postępowanie w zakresie przyznania J. S. renty na okres dłuższy niż w zaskarżonej decyzji podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 k.p.c. wobec skutecznego cofnięcia postępowania w tym zakresie przez odwołującą się.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 208 ze zm.) wypłata renty rolniczej ulega całkowitemu lub częściowemu zawieszeniu, jeżeli rencista prowadzi działalność rolniczą. W myśl ust. 4 wymienionego przepisu, uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego.

Podkreślić należy, iż sam fakt stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym nie powoduje automatycznie uznania, iż ubezpieczony nie prowadzi działalności rolniczej. Wskazać jednak należy, iż o dopuszczalności zawieszenia wypłaty emerytury lub renty rolniczej decyduje jedynie przesłanka faktycznego prowadzenia działalności rolniczej, nie zaś posiadanie gospodarstwa rolnego. Przepis art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje dopuszczalność zawieszania wypłaty świadczenia jedynie w sytuacji prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej. Działalność rolnicza jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w art.

6 pkt 3 ustawy i oznacza działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Ustawodawca w art. 28 ust. 4 ustawy wprowadził domniemanie, że uprawniony do świadczeń nie zaprzestął prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli on lub jego małżonek są właścicielami gospodarstwa rolnego lub prowadzą dział specjalny produkcji rolnej. Domniemanie to kreuje fikcję prawną wynikającą z władztwa nad gospodarstwem rolnym, ale - jak każde domniemanie - może być obalone.

Funkcją częściowego lub całkowitego zawieszenia wypłaty emerytury lub renty jest prowadzenie przez osobę uprawnioną działalności rolniczej. W tym miejscu należy odwołać się do interpretacji art. 28 stawy dokonanej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/05 (publ. Legalis nr 62932). Sąd Najwyższy w uchwale tej uznał, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że współcześnie rolnik uzyskuje prawo do świadczeń bez konieczności wyzbycia się gospodarstwa rolnego. Z kolei definicja gospodarstwa rolnego nie zawiera żadnego elementu rzeczowego, a określenie rolnika ogranicza się wyłącznie do opisu wykonywanej działalności. Nadto Sąd Najwyższy wskazał, że skoro rolnik uzyskuje prawo do świadczeń nie dlatego, że wyzbył się własności lub posiadania gospodarstwa, lecz dlatego, że z powodu wieku lub stanu zdrowia utracił zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, czyli możliwość jego prowadzenia, to wypłata świadczeń rolniczych może kolidować wyłącznie z utrzymywaniem się statusu ubezpieczonego rolnika, wynikającego z prowadzenia przez niego gospodarstwa. Sąd Najwyższy dalej wywiódł, że porównanie ust. 1 i 4 art. 28 nie może polegać na zestawianiu pojęcia "prowadzenie (kontynuowanie) działalności zarobkowej" z pojęciem "własności lub posiadania gruntu", gdyż są to pojęcia nieprzystawalne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01). Wykładnia ta odnosi się również do przepisu art. 28 ust. 6 tej ustawy. Wskazano w nim wyraźnie, że dotyczy on wyłącznie rencistów, którzy prowadzą działalność rolniczą. Przesłanka ta jest punktem wyjścia do zawieszeniu wypłaty części uzupełniającej. Dopiero wtórnie znaczenie ma, czy małżonek rolnika podlega ubezpieczeniu społecznemu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 25.03.2014 r. III AUa 1476/13, publ. Legalis nr 993682).

W rozpoznawanej sprawie odwołująca się J. S. z całą pewnością faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej na posiadanych gruntach, również w rozumieniu zarządu i organizacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2011 r., III UK 81/10).

Z powyższych względów Sąd orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t. jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).